

De dans van niemand

Een persoonlijke en transpersoonlijke reis
op zoek naar vrijheid en liefde

Zoë Joncheree

© 2025 Zoë Joncheere, zoejoncheere.com

© 2025 Uitgeverij Samsara, Amsterdam

Vormgeving omslag: Hester van Toorenborg, naiabookdesign.com

Foto omslag: Luca Tjtgat

Foto auteur: Claire Carrez

Vormgeving binnenwerk: Erik Thé, erikthedesign.com

ISBN 978 94 93394 34 6

nur 320/728

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd zonder
de uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van uitgeverij
Samsara, Amsterdam.

www.samsarabooks.com

If I could wish you anything,
it would be this.
The gift of loving.

Those who love are free,
filled with beauty,
overflowing with tenderness,
giving
and always receiving anew.

And all those other things
that fill your days,
and your nights too,
my dear,
are not worth believing in.

Come, come home,
to where only Love is true.

Inhoud

Pyreneeën	9
Andalusië	165
Alpen	213
Nepal	239

Pyreneeën

28 december 2023 - 28 januari 2024

Het is 30 december 2023. Enkele uren geleden heb ik mijn telefoon uitgezet. Dat was voordat ik met de auto terugreed van de markt in Saint-Girons naar het honingatelier van Ida. Ik heb op de markt groenten en olijven gekocht en ik heb er biologische frieten gegeten.

Terwijl ik dat deed zat ik tegen een gevel in de zon, naast drie mannen die gitaarspeelden. Ze hadden grijs haar en droegen leren jasjes. Hun muziek klonk jazzy.

Ondertussen keek ik naar de kleurrijke personages die voorbijliepen. Ook een beetje jazzy. Bewust en stijlvol anders. Velen met een rieten mand onder de arm en haar dat aan de ene kant van het hoofd lang is en aan de andere kant kort. Een oneven aantal oorbellen. Een vrouw met een vilten hoed en rood gestifte lippen, een paraderende man met lang haar in een elegante zwarte jurk, uitheemse gezinnen met zelfgebreide truien en blonde kinderen.

Veel mensen, veel zon, veel artisanaal en biologisch – en platanen natuurlijk. Ik ben in Zuid-Frankrijk.

Ida is een Belgische vrouw die imker is hier in de Pyreneeën. Haar *miellerie* heeft ze in de winter niet nodig en ik mag de ruimte gebruiken als studio om in te verblijven. Er is een tafel om aan te werken, te schrijven dus. Ik ben begonnen.

Als ik opkijk, zie ik door het raam veel helderblauwe lucht, in de verte hoge bergen met een klein beetje sneeuw, en de laatste zon. Ik zit te typen aan een kleine vierkante tafel. Ik heb drie truien en twee broeken aan. Verder heb ik een bodywarmer aan, en er ligt een deken over mijn benen.

Het wordt niet warmer dan vijftien graden in de miellerie, maar ik voel me gezegend met zoveel rust en ruimte, en het grandioze uitzicht. De hemel begint roze te kleuren.

Vanmorgen stapte ik de deur uit om in de vrieskou naar het composttoilet te gaan. Het was koud aan mijn billen maar ik zag een magische donkerblauwe hemel, het silhouet van de bergen en alleen nog één hemellichaam, een fel lichtpunt. Jupiter, of misschien was het Venus. Ida wist het ook niet. Ik vroeg me af wat luxe is, een warme badkamer of zoveel stilte en schoonheid om te ervaren. Een warme badkamer heeft me nog nooit tot tranen toe bewogen.

In dit boek wil ik vertellen over mijn onderzoek naar Vrijheid en Liefde. Ik zal dit doen aan de hand van mijn eigen verhaal. Ik vertel over de keuzes die ik gemaakt heb, de beproevingen die ik doorstaan heb, de vragen die ik mezelf gesteld heb en de leidraden die ik gevonden heb. Ik ben geen leraar die dingen weet. Ik ben een danser, een kunstenaar, een schrijver, een vrouw die onderzoekt. De vragen zijn voor mij belangrijker dan de antwoorden, en ik houd van verhalen en menselijkheid. In verhalen kunnen we onszelf herkennen, en dat alleen al laat ons voelen dat we met elkaar verbonden zijn.

Mijn favoriete soort boeken zijn die van spirituele leraren die vertellen over hun initiaties en beproevingen. Vaak vertellen ze over het begin van hun weg en de confrontaties met hun eigen spirituele leraar. Die leraar ben ik nooit tegengekomen. De lessen heb ik wel gekregen — en ik krijg ze nog steeds. Ik denk dat mijn liefdesrelaties mijn meest confronterende meesters zijn geweest, dus daarover ga ik ook schrijven.

Vele jaren van zoeken en loslaten hebben me gevormd. Momenten van vinden en jaren van weer verdwalen hebben aan mijn sterke wil gekrabd. Het laatste jaar ben ik radicaler dan ooit in de rivier gesprongen, zonder te weten of ik gered zou worden. Ik ben ervan doordrongen dat ik niets te verliezen heb, en wil niets liever dan die laatste rietstengels van illusies uit mijn handen laten glijden. Die rivier is *dit moment* en ik wil erdoor meegevoerd worden.

Dit boek gaat over wat het leven me bracht en brengt om mij daarbij te helpen.

Onderzoek

Ik ben zuinig met het gebruik van hoofdletters, maar als ik Vrijheid en Liefde met een hoofdletter schrijf, dan doe ik dat om een onderscheid te maken met vrijheid en liefde zoals die losjes worden gebruikt in de *aangenomen werkelijkheid*. De Vrijheid die ik zoek is niet een kwestie van elke dag vakantie hebben en altijd doen waar ik zin in heb, en de Liefde die mij interesseert gaat niet om een romantisch verhaal. Al wil ik ook onderzoeken wat liefde met een kleine l, die beleefd wordt door twee mensen die intimiteit met elkaar delen, te maken heeft met Liefde met een grote L, de Liefde die Alles omvat.

De Liefde die Alles omvat is de Liefde van de mystici, de Liefde van het leven zelf, de samenhang van alle dingen, de ervaring van eenheid die aan de anekdotiek van ons leven voorafgaat, en dat wat overblijft als de vorm verdwijnt. De mysticus wil als geïdentificeerd persoon 'opbranden' tot hij niets meer is in de vorm, tot hij samenvalt met God, en noemt dat Liefde. Het gaat niet om de dogmatische God van een religie, maar om het pure mysterie van *zijn*.

De Vrijheid die ik aspireer draait in de eerste plaats om innerlijke vrijheid. Ik denk dat dit begrip nauw aansluit bij de vrijheid van het existentialisme, het besef dat ik kan kiezen. Ik kan niet kiezen in welke concrete wereld ik leef, maar ik kan wel kiezen hoe ik me ertoe verhoud. Ik ben geen slachtoffer. Ik wil niet geleefd worden door onvrijheid, verwarring en persoonlijke gehechtheden. Ik wil onderzoeken wie ik in wezen ben. Vanzelf hoort daarbij dat ik ook onderzoek wie ik ben in deze wereld, in dit maatschappe-

lijk stelsel, en daarbij probeer ik me bewust te worden van de keuzes die ik kan maken.

Ik heb het over radicale Vrijheid en Absolute Liefde, over een manier van leven, een zijnstoestand die alle aspecten van het leven beslaat. Het gaat niet alleen om filosoferen, het is niet iets wat ik in mijn vrije tijd beoefen, of als ik alleen ben, of enkel met bepaalde vrienden, mensen die hetzelfde pad gaan. Het gaat om mijn hele wezen, om het hele leven. Het gaat om mijn allerdiepste wens om het mysterie te ervaren. Wat betekent dit leven? Het gaat om het loslaten van een geïdentificeerd bestaan, het loslaten van een verhaal over wie ik ben, was en zou moeten zijn. Als ik radicaal Vrij ben, ben ik eenvoudigweg niet geïnteresseerd in iets anders dan de pure beweging van dit moment.

De transformatie naar radicale Vrijheid is een weg om te gaan, een dans in het moment, die eerst nog niet helemaal belichaamd wordt. Misschien begint ze als een zijspoor naast de grote weg van een leven in de *aangenomen werkelijkheid* — de werkelijkheid zoals die wordt voorgesteld in de media, in ons eigen hoofd en in de voorstelling die wij ons maken van de inhoud van andere hoofden.

Aanvankelijk hebben we geprobeerd om eraan mee te doen, aan bestaan in de aangenomen werkelijkheid. Maar als we diep voelden, was daar ook een besef van een *eigenlijke werkelijkheid*. In de aangenomen werkelijkheid spelen we een personage in een programma. Vanuit de eigenlijke werkelijkheid zien we dat we dat aan het doen zijn. In de eigenlijke werkelijkheid weten we dat dat personage in dat programma maar een vorm is, een manifestatie die door vorm beperkt is, veranderlijk, interpreteerbaar, afhankelijk, tijdelijk. Iets wat verwijst naar *niets*, naar iets wat vormeloos

is. In de eigenlijke werkelijkheid zijn we vormeloos, hooguit energie, niet gebonden aan tijd en niet gelokaliseerd. In de eigenlijke werkelijkheid zijn we radicaal Vrij.

Gebonden als we zijn aan onze vorm in de aangenomen werkelijkheid is er voor ons maar één toegang tot de ervaring van de eigenlijke werkelijkheid: dit moment. Als ik helemaal compromisloos samenval met dit moment, ben ik geen verhaal meer. Dan hoef ik me niet te gedragen volgens verwachtingen. Ik hoef geen spijt te hebben van een verleden en geen angst te hebben voor een toekomst. Het bestaat allemaal niet. Ik ben bereid om raar gevonden te worden. Ik ben bereid om los te laten en losgelaten te worden. Ik heb helemaal niets te verliezen. Ik ben dit moment. In het slechtste geval ga ik dood, maar dan ga ik ook alleen in de aangenomen werkelijkheid dood. Het personage sterft. In de eigenlijke werkelijkheid is er geen komen en gaan, daar is alleen *zijn*.

In de aangenomen werkelijkheid, gebonden aan deze vorm van dit personage, wil ik ervoor kiezen om diep aanwezig te zijn in elk moment, om kunst te maken in elk moment, om helder te zijn in elk moment, om Liefde te zijn in elk moment, om een nieuwe wereld te creëren in elk moment. Dit personage kan er alleen maar voor kiezen. Kiezen om transparanter te worden en om meer vrije energie, licht, van de eigenlijke werkelijkheid in de aangenomen werkelijkheid binnen te laten stromen. Als een kanaaltje dat zichzelf schoonblaast door steeds weer te zien dat het eigenlijk niet iemand is, maar niemand, alleen aanwezigheid in dit moment. De iemand is slechts een verschijning in de aangenomen werkelijkheid. De niemand is vormeloze energie van de eigenlijke werkelijkheid.

Ik wil vertellen over de manieren waarop ik bereid was en ben om te kiezen en alles te verliezen. Omdat ik dat met

heel mijn wezen doe, heb ik het over keuzes en ervaringen op vele vlakken: ik wil vrij worden van aannames op het gebied van wonen, werken en uiteraard relaties. Ik wil geen voorbeeld zijn maar een mogelijkheid. Een gedicht naast vele andere.

Absolute Liefde heeft te maken met het besef van eenheid. In de eigenlijke werkelijkheid zijn we alleen maar licht. Grenzeloos. Jij bent mij en ik ben jou. Als we daarvan doordrongen zijn, als we weten dat we niet dat personage zijn in een verhaal in de aangenomen werkelijkheid, dan hebben we niets hoog te houden. We kunnen compromisloos eerlijk en kwetsbaar zijn. Aangezien we niet de persoon zijn, kunnen we de dingen niet persoonlijk nemen. We hebben niets meer achter te houden voor elkaar. Er is geen reden voor mij om niet helemaal eerlijk te zijn, om niet een open boek te zijn.

Natuurlijk ben ik nog steeds een personage. Ik ben een schrijver, moeder, reiziger, ingewikkeld mens, lieve vriendin... maar dat is alleen maar zo in de aangenomen werkelijkheid. Omdat ik dat *eigenlijk* niet ben, kan ik vrijuit vertellen over de belevenissen, beperkingen, onnozelheden, kwetsbaarheden en eigenaardigheden van dat personage.

Hoe zou het zijn om te leven in een wereld waarin iedereen op elk moment eerlijk durft te zijn over zijn kwetsbaarheid, zijn eigenaardigheden? Hoe zou het zijn om te leven in een wereld waarin iedereen transparant wil worden, liever een vertegenwoordiger van de eigenlijke werkelijkheid dan een geïdentificeerd personage? Hoe zou het zijn als we allemaal onbelemmerd het licht konden laten schijnen en konden leven wat we *eigenlijk* zijn, Absolute Liefde? Ik denk dat een van onze beperkingen is dat we het ons nog niet kunnen voorstellen.

De vrije dansende vrouw

Als ik mijn ogen sluit en diep voel wie ik in wezen ben, dan zie ik steeds dit beeld: een vrouw, een volwassen geworden kind van het universum, die danst op een open plek in het bos, in de nacht. Er is een vuur en er zijn dieren die kijken vanuit het bos. De vrouw danst op blote voeten, ongetemd en sensueel. Ze is onvermoeibaar, want ze is in verbinding met de energie van de hele kosmos. Ze is een en al levenskracht en vreugde. Ze lacht omdat ze bestaat.

Ze lacht ook om de verhalen die ze hoort van mensen over wat hen bezighoudt. Ze snapt niet wat hen bezielt, waarom ze zo bezig zijn met zich een houding te geven, met hun positie, met hun naam, met succes en de behoefte aan aandacht, waarom ze zo bang zijn voor verlies, waarom ze geloven in verleden en toekomst. De vrije dansende vrouw vindt het allemaal zo gek, te gek om waar te zijn. Het komt op haar over alsof mensen onder invloed zijn van een verdovend middel waardoor ze dingen geloven die niet waar zijn, waardoor ze vastzitten in een rare droom.

Leven kan zo simpel zijn als dansen in het bos, en toch doen mensen zo ingewikkeld. Ze weet niet wat ze anders kan doen dan zelf verder dansen.

Ik ben pas drie dagen bij Ida, maar we hebben nu al ons vaste ochtendritueel. Om acht uur, op het moment dat de dag aanbreekt, komt ze naar de miellerie. De duisternis van de nacht is al genoeg geweken om elkaar te zien. We groeten elkaar alleen in stilte. Ik steek de bijenwaskaars op mijn schrijftafel aan en zet muziek op. We bewegen vrij gedurende een halfuur.

We dansen traag en soms bewegen we bijna niet. We schudden, laten onze ruggengraat kronkelen, stretchen onze spieren. We doen het met onze ogen dicht en op onszelf gericht. Ik kijk niet naar Ida en eigenlijk kan ik dus alleen maar zeggen wat ikzelf doe, maar ik denk dat zij ongeveer hetzelfde doet. Omdat de vloer te koud is, doen we het niet op blote voeten en ga ik niet over de grond rollen. Ik voel diep met al mijn zintuigen en geef al mijn aandacht aan de bewegingen die mijn lichaam maakt.

Dan gaat de muziek uit en gaan we naast elkaar zitten. We mediteren een halfuur in stilte. Ik luister met al mijn aandacht naar wat er is, in mijn lichaam en buiten mijn lichaam. De omgeving is nagenoeg stil. Soms hoor ik een vogel, maar meestal blijft alleen de klank in mijn hoofd over. Een zacht en constant suizen, waarvan ik niet weet of het in mijn hoofd ontstaat of in het hele universum klinkt.

Als we klaar zijn met mediteren, houden Ida en ik even elkaars hand vast. We wensen elkaar goedemorgen en hebben een kort gesprekje, over onze dromen van de nacht, over hoe het weer zich aankondigt. De zon is tegen die tijd

helemaal op. Nadat we overeind zijn gekomen, omhelzen we elkaar en dan beginnen we elk aan onze eigen dag.

Ik wil vandaag naar Aulus-les-Bains gaan, om in de thermen het oude jaar van me af te spoelen. Ik wil ook gaan kijken naar het enige skistation hier in de buurt. Op dit moment is er te weinig sneeuw om te skiën, maar misschien komt mijn jongste zoon over een week of twee deze kant op, en dan zouden we een huisje kunnen huren en samen skiën. Ik heb Olaf ook gevraagd of hij wil komen. Ik heb aan beiden mijn voorstellen gestuurd voor ik mijn telefoon gisteren uitzette. Ik zal hun antwoorden pas lezen wanneer ik mijn telefoon over enkele dagen weer aanzet.

Ik vind het heerlijk om rond te rijden zonder navigatie op mijn telefoon. Aan de uitleg van Ida en de borden langs de weg heb ik genoeg om langs een slingerende *col* het Station de Guzet te vinden. Het miezelt vandaag in de vallei. Terwijl ik naar boven rijd, zie ik boven kijkhoogte een majestueus panorama van besneeuwde bergtoppen in een mengeling van zon en slierten wolken. Een hooggelegen wereld van alleen maar wit en licht.

Na nog twintig minuten omhoogrijden kom ik bij het skistation op 1400 meter hoogte. De skipistes zijn inderdaad gesloten bij gebrek aan voldoende sneeuw. Ik verzamel informatie voor later en rijd dan naar de thermen van Aulus-les-Bains. Ida heeft me gezegd dat het om vergane glorie gaat. Aan het grote Grand Hotel in het dorp kan ik zien dat hier vroeger veel bourgeoisie kwam kuren. Nu ziet alles er wat mistroostig uit. De thermen blijken dicht te zijn op zondag. Mijn oude cellen mogen nog wat langer aan mijn huid blijven hangen. Ik zal misschien later terugkomen. In het nieuwe jaar.

Als ik terug ben in de miellerie eet ik een eenvoudige maaltijd. Veldsla en zoete aardappel van de markt met een restje linzen. Ik denk na over het boek dat ik begonnen ben te schrijven. Ook denk ik aan de drie mannen met wie ik in het afgelopen jaar liefde heb beleefd.

Nog maar enkele weken geleden vertelde ik flarden van mijn laatste avonturen aan een vriendin in Bazel. Ik vertelde over de beproevingen die de man mij voorschotelde. Ik was vurig en opstandig, en ik had ook het gevoel intens te leven. Ik zei: 'Maar wat ze niet weten, die mannen, is dat ze personages worden in een boek.' Ze moest lachen. Ik ook. Het was alsof ik dacht dat ik er genoegdoening in zou vinden. Ze konden me flikken wat ze wilden, uiteindelijk zouden ze materiaal worden voor een verhaal. Mijn enige tegemoetkoming zou zijn dat ik hun andere namen zou geven. Ik dacht in termen van dader en slachtoffer, van hij ten opzichte van mij, van wie van ons uiteindelijk de grootste spirituele held zou zijn.

Het ligt helemaal anders nu. Het is met schroom en met veel liefde dat ik over hen wil schrijven, met dankbaarheid voor hun moed en toewijding. Ik heb hen nodig om mijn verhaal te vertellen. Ik heb hen nodig gehad om lessen te leren en om mijn onvrijheid te onderzoeken, niet in theorie maar met heel mijn wezen. Elk van hen heeft mij op zijn manier diep geraakt, mijn hart geopend, mij letterlijk en figuurlijk uitgekleet en mij meegenomen naar hemelse momenten en helse beproevingen. Niets daarvan had ik willen missen. Zij reikten me wegwijzers aan, en lantaarns die ik nodig had om de weg naar meer vrijheid en liefde te gaan.

Terwijl ik aan de kleine vierkante tafel mijn eenvoudige maaltijd verorber, rollen de tranen over mijn wangen. Ik voel zo veel liefde voor hen alle drie. Ik zou hen alle drie